

UCHWAŁA NR 316/2024
Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 29 sierpnia 2024 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. a i e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721)

postanawia

odrzuć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., **z powodu** naruszenia art. 132 § 5 oraz art. 135 § 1 w związku z art. 199 § 1 i art. 259 § 1 Kodeksu wyborczego.

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość przedłożył sprawozdanie finansowe Państwowej Komisji Wyborczej z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. poz. 2065). Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą, dotyczące sprawozdania finansowego Komitetu.

W wyniku badania sprawozdania finansowego, dołączonych do niego dokumentów oraz sprawozdania biegłego rewidenta, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość wykazał w sprawozdaniu, że w okresie sprawozdawczym pozyskał przychody w wysokości 38 781 152,00 zł. Środki te pochodziły w całości z wpłat dokonanych przelewami z rachunku Funduszu Wyborczego Partii Prawo i Sprawiedliwość, tj. zgodnie z art. 132 § 1 i art. 134 § 5 Kodeksu wyborczego. Wpłaty na rzecz Komitetu dokonywane były w terminach określonych w art. 129 § 2 Kodeksu wyborczego.

Środki pozyskane przez Komitet gromadzone były, zgodnie z art. 134 § 1 Kodeksu wyborczego, na jednym rachunku bankowym o numerze 13 1020 1026 0000 1802 0604 1950 prowadzonym w PKO Bank Polski SA. Do umowy rachunku bankowego wprowadzone zostały zastrzeżenia wskazane w art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego.

Wydatki lub koszty wykazane zostały przez Komitet w sprawozdaniu w kwocie 38 772 567,16 zł, jako przeznaczone na sfinansowanie:

- kosztów administracyjnych w wysokości 80 060,25 zł, w tym:
 - energia elektryczna i inne media w lokalach wykorzystywanych przez komitet wyborczy: 58 840,56 zł,
 - usługi teleinformatyczne: 19 453,69 zł,
 - utworzenie strony internetowej komitetu wyborczego: 1230,00 zł,
 - utrzymanie domeny na której umieszczono stronę internetową komitetu wyborczego: 536,00 zł;
- kosztów usług obcych w łącznej wysokości 37 558 657,65 zł, w tym:
 - przygotowanie i zamieszczenie ogłoszeń oraz artykułów sponsorowanych w dziennikach i czasopismach: 998 333,65 zł,
 - przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) radiowych ogłoszeń, spotów, audycji itp.: 37 095,50 zł,
 - emisja radiowych ogłoszeń, spotów, audycji itp.: 721 403,87 zł,
 - przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) telewizyjnych ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.: 133 713,05 zł,
 - emisja telewizyjnych ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.: 450 706,68 zł,
 - przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) plakatów, ulotek, billboardów itp.: 7 998 331,09 zł,
 - usługa dystrybucji i ekspozycji plakatów, ulotek, billboardów itp.: 6 279 821,82 zł,

- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) ogłoszeń, filmów, spotów, audycji publikowanych w Internecie: 715 760,11 zł,
- publikacja w Internecie ogłoszeń, filmów, spotów, audycji: 10 302 514,08 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) innych materiałów wykorzystywanych w agitacji wyborczej (plakietki, koszulki, smycze, chorągiewki, czapeczki, długopisy itp.): 645 161,81 zł,
- spotkania wyborcze: 6 312 464,56 zł, (w tym: wynajęcie sal, innych pomieszczeń lub powierzchni – 71 860,41 zł, wynajęcie, zakup, transport, montaż, obsługa sprzętu w tym urządzeń telekomunikacyjnych i audiowizualnych – 4 542 840,61 zł oraz transport uczestników – 1 697 763,54 zł),
- noclegi: 30 936,00 zł,
- pozostałe koszty poniesione na usługi obce: 2 932 415,43 zł,
- wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne (w tym z tytułu umowy o dzieło lub zlecenie) nieujęte w pozycjach 24 i 31 – 1 133 849,26 zł.

Z analizy dokumentów dołączonych do sprawozdania oraz wyjaśnień Pełnomocnika Finansowego Komitetu wynika, że część wydatków została zakwalifikowana do niewłaściwych rodzajów kosztów i błędnie wykazana w poszczególnych rubrykach sprawozdania. Do sumy w pozycji 51 sprawozdania „pozostałe koszty poniesione na usługi obce” wliczono kwotę 1 143 707,26 zł, stanowiącą opłacony podatek VAT od importu usług (dot. Google Ads). Wartość ta powinna być wliczona do pozycji 40 sprawozdania „publikacja w Internecie ogłoszeń, filmów, spotów, audycji”, zatem w pozycji tej powinna być wykazana kwota 11 446 221,34 zł zamiast 10 302 514,08 zł. Ponadto, w pozycji 51 „pozostałe koszty poniesione na usługi obce” wykazano łączną kwotę 2 932 415,43 zł. Z wyjaśnień do złożonego sprawozdania wynika jednak, że kwoty składowe wykazanej sumy powinny być podzielone i wykazane w dwu różnych punktach sprawozdania. W pozycji 51, po rozbiciu sumy wydatków, a także odjęciu podatku od importu usług, powinna widnieć kwota 1 537 613,60 zł, natomiast część kosztów wykazanych w tej pozycji powinna być wliczona do pozycji nr 53 „pozostałe wydatki lub koszty”, w której wykazano 0,00 zł zamiast kwoty 251 094,57 zł. Po uwzględnieniu powyższego zmianie ulega także suma kosztów usług obcych wykazana w pozycji nr 31 w kwocie 37 558 657,65 zł, właściwa wartość to 37 307 563,08 zł.

Ponadto w sprawozdaniu Komitetu błędnie wykazane zostały zarówno kwoty wpłat ogółem (pozycja 56 sprawozdania), jak i wypłat ogółem (pozycja 59 sprawozdania).

Powyższe oznacza, że sprawozdanie Komitetu nie odpowiada stanowi faktycznemu, co narusza ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego.

Zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, wskazane wyżej uchybienia nie stanowią przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego.

Wydatki Komitetu poniesione zostały zgodnie z art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego na cele związane z wyborami. Wydatki Komitetu na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy nie przekroczyły limitu wydatków określonego zgodnie z art. 136 Kodeksu wyborczego.

Komitet wykazał, iż uzyskał nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami w wysokości 8584,84 zł., która 9 stycznia 2024 r. została przekazana na rachunek bankowy Funduszu Wyborczego partii Prawo i Sprawiedliwość.

Pełnomocnik wyborczy Komitetu zawiadomił Państwową Komisję Wyborczą o adresie strony internetowej Komitetu w terminie wskazanym w art. 102 § 1 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z szeregiem pytań, także w tych sprawach, w których wątpliwości dotyczące gospodarki finansowej tego Komitetu, skierowały do niej różnego rodzaju podmioty w przesłanych dokumentach i zastrzeżeniach. Były to między innymi:

- pisma z dnia 1 września 2023 r. oraz z dnia 29 sierpnia 2023 r. od osób fizycznych, dotyczące ewentualnych nieprawidłowości w finansowaniu spotkania wyborczego Komitetu w Kolbuszowej, które odbyło się w dniu 25 sierpnia 2023 r., poprzez wspólną jego organizację przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość, Kancelarię Prezesa Rady Ministrów oraz gminę Kolbuszowa,
- e-mail od osoby fizycznej z dnia 21 września 2023 r. dotyczący ewentualnych naruszeń w prowadzeniu kampanii na portalu Facebook,

- e-mail od osoby fizycznej z dnia 3 października 2023 r., dotyczący ewentualnego użycia przez Komitet, w okręgu wyborczym nr 36, materiałów wyborczych, które nie zostały sfinansowane przez ten Komitet,
- pismo z dnia 14 października 2023 r. od osoby fizycznej, dotyczące ewentualnego bezprawnego umieszczenia reklam Komitetu w mieście Kościerzyna,
- pismo z dnia 18 października 2023 r. od Stowarzyszenia Rozwoju „Inspiracje”, w sprawie ewentualnego przyjęcia przez Komitet niedozwolonej korzyści majątkowej o charakterze niepieniężnym od osoby prawnej w postaci nieodpłatnej możliwości umieszczenia 90 plakatów wyborczych w pasie drogowym, na drogach zarządzanych przez miasto Sławno,
- e-mail z dnia 28 grudnia 2023 r. od osoby fizycznej, dotyczący ewentualnego nielegalnego finansowania kampanii w okręgu wyborczym nr 30, poprzez finansowanie tej kampanii ze środków osób prawnych,
- pismo nr BF-III.071.07.2024 z dnia 26 lutego 2024 r. od Wojciecha Kurtyły, Dyrektora Generalnego w Ministerstwie Sprawiedliwości w sprawie ewentualnych nieprawidłowości w związku z prowadzoną kampanią reklamową Ministerstwa na platformach internetowych w trakcie trwania kampanii wyborczej,
- pismo nr LOP.410.1.1.2024 P/24/001/LOP/01 z dnia 6 maja 2024 r. od Mariana Banasia, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, dotyczące ewentualnych nieprawidłowości w wydatkach poniesionych na kampanię wyborczą w związku z przeprowadzoną kontrolą w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolu,
- pismo nr LOL.410.1.1.2024 z dnia 14 maja 2024 r. od Mariana Banasia, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, dotyczące ewentualnych nieprawidłowości w finansowaniu spotów wyborczych w związku z kontrolą przeprowadzoną w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie,
- pismo nr RCL.DPK.0911.1.2024 z dnia 23 maja 2024 r. od Joanny Knapińskiej, Prezes Rządowego Centrum Legislacji dotyczące ewentualnego finansowania kampanii wyborczej z budżetu RCL,
- pismo nr BM-I.070.24.2024 z dnia 29 maja 2024 r. od Adama Bodnara, Ministra Sprawiedliwości, dotyczące ewentualnego powiązania wydatków z Funduszu Sprawiedliwości z kampanią wyborczą,

- pismo nr DP-WOPIV.0831.2.2024.MK z dnia 4 czerwca 2024 r. od Pauliny Henning-Kloski, Minister Klimatu i Środowiska, w sprawie ewentualnych nieprawidłowości w zakresie niedozwolonego finansowania kampanii wyborczej w wyborach parlamentarnych w 2023 r. ze środków Lasów Państwowych,
- pismo nr PZ.1802.1.2024 z dnia 4 czerwca 2024 r. od Piotra Zgorzelskiego, Wicemarszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczące ewentualnego finansowania kampanii wyborczej Komitetu Prawo i Sprawiedliwość ze środków Funduszu Sprawiedliwości,
- pismo z dnia 5 czerwca 2024 r. od Adama Szłapki, posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ewentualnych nieprawidłowości w finansowaniu kampanii wyborczej KW Prawo i Sprawiedliwość, polegających na możliwości nielegalnego finansowania kampanii wyborczej KW PiS ze środków publicznych i z wykorzystaniem mienia publicznego,
- zastrzeżenia do sprawozdania Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z dnia 10 czerwca 2024 r. złożone przez Stowarzyszenie Obserwatorium Wyborcze, dotyczące ewentualnego przyjęcia korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym z naruszeniem art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego,
- zastrzeżenia do sprawozdania Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z dnia 10 czerwca 2024 r. złożone przez Komitet Wyborczy Wyborców Krzysztof Kwiatkowski – Pakt Senacki, tożsame z zastrzeżeniami złożonymi przez Stowarzyszenie Obserwatorium Wyborcze.

Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Komitetu także o odniesienie się do poniższych, ogólnodostępnych informacji medialnych:

- Newsweek – „W działaniu Szczuckiego nie było żadnego sprytu. PKW musi zareagować”,
- Onet.pl – „Podejrzana kampania lidera listy PiS. Ujawniamy, jak człowiek Kaczyńskiego rozdawał kiełbasę wyborczą”,
- Onet.pl – „Tajna drukarnia polityków PiS w garażu. Sprawę bada prokuratura”,
- Bankier.pl – „Finansowanie kampanii PiS z kasy Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie? Jest zawiadomienie”,
- Wirtualna Polska – „Facebook potwierdza doniesienia ws. Mejzy. Jest oświadczenie”.

Dodatkowo, 25 czerwca 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza uzupełniła swoje pytania o sprawę możliwości finansowania kampanii jednego z kandydatów Komitetu ze środków nie pochodzących od Komitetu, co do której to kwestii do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęły kolejne informacje.

W odpowiedzi Pełnomocnik Finansowy Komitetu wyjaśnił, iż Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość nie zlecał wykonania materiałów wyborczych o których mowa w wyżej wymienionych materiałach, nie zlecał również żadnemu organowi administracji publicznej jakiegokolwiek zapotrzebowania na agitację na jego rzecz, nie miał wiedzy o opisanych w niektórych pismach sytuacjach i nie miał wpływu na ewentualne działania swoich kandydatów lub osób trzecich. Ponadto Pełnomocnik Finansowy wskazał, że jego zdaniem, „KW PiS jest pokrzywdzonym w sprawach, w których osoby trzecie bez zgody, wiedzy i akceptacji KW podejmują wątpliwe działania na własną rękę”.

Ponadto do Państwowej Komisji Wyborczej w dniu 20 czerwca 2024 r. wpłynęły materiały od Romana Giertycha, Wiceprzewodniczącego Klubu Parlamentarnego Koalicja Obywatelska – Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni w sprawie drukowania materiałów wyborczych Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość. Sprawa ta została wcześniej poruszona w materiałach prasowych i również wyszczególniona w piśmie do Komitetu. W odpowiedzi Pełnomocnik Finansowy wyjaśnił, że Komitet nie miał kontaktów z osobami, które miały być zaangażowane w opisany proceder, o sprawie dowiedział się w maju 2024 r. i zwrócił się do swoich kandydatów o wyjaśnienia. Zostały one przedstawione Państwowej Komisji Wyborczej w piśmie z dnia 23 lipca 2024 r.

Dodatkowo, 7 czerwca 2024 r. do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło pismo od Sławomira Nitrasa, Ministra Sportu i Turystyki, w którym poruszone zostały kwestie wyszczególnione we wcześniej wymienionych dokumentach a także pismo z Prokuratury Okręgowej w Warszawie o postępowaniu prowadzonym w wyniku zawiadomienia skierowanego przez Prezesa Rządowego Centrum Legislacji.

Ponadto do Państwowej Komisji Wyborczej 18 lipca 2024 r. wpłynęło pismo od Liwiusza Laski, Dyrektora Generalnego w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej informujące o skierowaniu do Prokuratora Generalnego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez byłych pracowników Ministerstwa,

w związku, między innymi, z niecelowym zakupem powierzchni reklamowej, wraz z dołączonym wystąpieniem pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli „P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w częściach: 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne i 63 – Rodzina oraz wykonanie planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Solidarnościowego.

Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się pismem nr ZKF.8120.1.2024 z dnia 12 lipca 2024 r. do Najwyższej Izby Kontroli, Prokuratury Krajowej oraz Prezesa Rady Ministrów o informacje na temat zawiadomień skierowanych przez te organy do jednostek prokuratury w wyniku przeprowadzonych kontroli w sprawach naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego wymienionych jako przesłanki odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego w art. 144 §1 pkt 3 i art. 144 § 2 Kodeksu wyborczego, które to naruszenia stanowią jednocześnie czyny karalne określone w przepisach karnych Kodeksu wyborczego. W odpowiedzi Marian Banaś, Prezes Najwyższej Izby Kontroli poinformował o pięciu zawiadomieniach o uzasadnionym popełnieniu przestępstwa, które skierowane zostały po kontroli dotyczącej wykonania budżetu państwa w 2023 roku, a także przedstawił kopie tych zawiadomień. Prokurator Krajowy poinformował, że prowadzone były łącznie 62 sprawy, w tym w 32 przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania przygotowawczego, w 13 sprawach umorzono postępowanie przygotowawcze, skierowano do sądu 1 wniosek o warunkowe umorzenie postępowania, w 1 sprawie skierowano do sądu akt oskarżenia, natomiast w toku pozostaje 15 spraw. Ponadto Prokuratura Krajowa przedstawiła analizę postępowania prowadzonego w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie dotyczącego nieprawidłowości w wydatkowaniu środków publicznych przeznaczonych na działalność Rządowego Centrum Legislacji w latach 2022-2023. Również z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w odpowiedzi na pismo skierowane do Prezesa Rady Ministrów wpłynęła odpowiedź wraz z informacjami organów administracji państwowej.

Po dokonaniu analizy zgromadzonych materiałów Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 2 sierpnia 2024 r. zwróciła się do Prezesa Rządowego Centrum Legislacji oraz do Dyrektora Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej – Państwowego Instytutu Badawczego o przedstawienie szczegółowych informacji dotyczących kosztów działań prowadzonych w tych instytucjach, opisanych we wcześniejszej korespondencji.

Informacje takie zostały przedstawione w pismach z dnia 8 sierpnia 2024 r. i 9 sierpnia 2024 r.

W dniach 7-28 sierpnia 2024 r. do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęły kolejne wystąpienia zawierające informacje o możliwości naruszenia przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość zasad finansowania kampanii wyborczej:

- pismo z dnia 7 sierpnia 2024 r. od Senatora Wadima Tyszkiewicza, dotyczące ewentualnego przyjęcia przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym w postaci materiałów wyborczych kandydatów, które nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym Komitetu,
- pismo z dnia 7 sierpnia 2024 r. od Towarzystwa Dziennikarskiego, dotyczące prowadzenia agitacji wyborczej przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość w TVP w trakcie trwania kampanii wyborczej,
- pismo nr DKA.II.095.1.2024 z dnia 8 sierpnia 2024 r. od Roberta Kropiwnickiego, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych, dotyczące kwoty poniesionych przez Ministerstwo Aktywów Państwowych wydatków na kampanie informacyjne w mediach w okresie trwania kampanii wyborczej,
- pismo nr RCL.DPK.0911.1.2024 z dnia 8 sierpnia 2024 r. od Joanny Knapińskiej, Prezes Rządowego Centrum Legislacji, dotyczące kosztów poniesionych przez RCL w trakcie kampanii wyborczej,
- pismo nr GPM.071.2.2024 z dnia 8 sierpnia 2024 r. od Adama Bodnara, Ministra Sprawiedliwości, dotyczące kampanii reklamowej sfinansowanej ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości a tym samym ewentualnego naruszenia zasad finansowania kampanii wyborczej oraz naruszenia zasad udziału i prowadzenia kampanii przez osoby pełniące funkcje publiczne,
- pismo nr DP.071.18.2024 z dnia 9 sierpnia 2024 r. od Radosława Nielek, Dyrektora Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej w sprawie udzielenia informacji dotyczących ekwiwalentu finansowego za przygotowanie na zlecenie KPRM i Ministerstwa Cyfryzacji raportów z monitoringu mediów na temat „wiarygodność Prawa i Sprawiedliwości” w okresie od 20 września 2023 do 15 października 2023 r.,
- pismo z dnia 8 sierpnia 2024 r. od Katarzyny Pełczyńskiej-Nałęcz, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczące wydatkowania środków z Funduszu Rozwoju

Regionalnego w kontekście potencjalnych nieprawidłowości dotyczących finansowania kampanii wyborczej,

- pismo z dnia 12 sierpnia 2024 r. od Michała Szczerby, posła do Parlamentu Europejskiego, dotyczące ewentualnego wykorzystania środków publicznych do celów agitacji wyborczej i promocji kandydatów z listy KW PiS,
- pismo z dnia 12 sierpnia 2024 r. od Cezarego Tomczyka, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, dotyczące ewentualnego prowadzenia agitacji wyborczej w ramach serii pikników „Silna Biało-Czerwona” organizowanych przez MON w 2023 roku,
- pismo DKA.kj.058.1.2024 z dnia 13 sierpnia 2024 r. Czesława Siekierskiego, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dotyczące wydatkowania środków na miesięcznik wydany wyłącznie w okresie sierpień – listopad 2023 r. promujący polityków a tym samym ewentualnego naruszenia przepisów Kodeksu Wyborczego,
- pismo z dnia 14 sierpnia 2024 r. od Krzysztofa Paszyka, Ministra Rozwoju i Technologii, dotyczy wydatków na kampanię reklamową poniesionych z Ministerstwa Rozwoju i Technologii w trakcie kampanii wyborczej,
- pismo z dnia 14 sierpnia 2024 r. od Andrzeja Rybusa-Tołłoczko, Zastępcy Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, dotyczące ewentualnego bezprawnego wykorzystania przez kandydata KW PiS środka transportu,
- pismo z dnia 14 sierpnia 2024 r. od Michała Szczerby, posła do Parlamentu Europejskiego informujące o ewentualnym dysponowaniu środkami finansowymi niektórych osób prawnych w celu niezgodnego z prawem finansowania agitacji wyborczej w ramach kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu w 2023 r.,
- pismo nr GMP.071.2.2024 z dnia 16 sierpnia 2024 r. od Adama Bodnara, Ministra Sprawiedliwości, dotyczące ewentualnych nieprawidłowości przy finansowaniu filmu reklamowego z udziałem ówczesnego Ministra Sprawiedliwości,
- pismo nr BPRM.533.1.2024 z dnia 14 sierpnia 2024 r. od Macieja Berka, Ministra w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, dotyczące informacji na temat skierowanych do jednostek organizacyjnych prokuratury w wyniku prowadzonych działań kontrolnych i audytów w sprawach naruszenia przepisów Kodeksu Wyborczego,

- pismo nr DFN.070.2.2024 z dnia 22 sierpnia 2024 r. od Adama Bodnara, Ministra Sprawiedliwości, dotyczące ewentualnych nieprawidłowości w wydatkowaniu środków z Funduszu Sprawiedliwości w trakcie trwania kampanii wyborczej,
- pismo z dnia 22 sierpnia 2024 r. od Cezarego Tomczyka, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej dotyczące uzupełnienia wcześniejszej korespondencji w sprawie organizacji pikników wojskowych „Silna Biało-Czerwona”,
- pismo z dnia 26 sierpnia 2024 r. Agnieszki Pomaski i Barbary Nowackiej, posłanek na Sejm RP dotyczące ewentualnych nieprawidłowości w wydatkach poniesionych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na promocję kandydatów KW PiS,
- pismo z dnia 26 sierpnia 2024 r. od Krzysztofa Szczuckiego, posła na Sejm RP, byłego Prezesa RCL, dotyczące sprawozdania z audytu w Rządowym Centrum Legislacji,
- pismo z dnia 27 sierpnia 2024 r. Adama Szłapki, posła na Sejm RP dotyczące wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie pikników 800+,
- pismo z dnia 27 sierpnia 2024 r. od Patryka Jakiego, posła do Parlamentu Europejskiego, zawierające wyjaśnienia dotyczące zarzutów przedstawionych przez Ministerstwo Sprawiedliwości odnośnie wydatkowania środków Funduszu Sprawiedliwości,
- pismo z dnia 28 sierpnia 2024 r. od Piotra Głowskiego i Marii Małgorzaty Janyskiej posłów na Sejm RP dotyczące ewentualnych nieprawidłowości w kampanii kandydata KW PiS przy finansowaniu pikniku w miejscowości Czarnków.

Wszystkie informacje otrzymane przez Państwową Komisję Wyborczą zostały przekazane Pełnomocnikowi Finansowemu Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość w kolejnych pismach z dnia 19, 22, 26 sierpnia 2024 r. w celu przedstawienia przez niego stanowiska w opisanych sprawach. Pełnomocnik Finansowy Komitetu w swoich odpowiedziach stwierdził, że Komitet nie miał żadnego związku z działaniami innych podmiotów opisanymi w przekazanej korespondencji i nie może ponosić za te działania żadnej odpowiedzialności. Pełnomocnik Finansowy wskazał również, że w czasie kampanii wyborczej nie prowadził, nie zlecał ani nie upoważniał nikogo do kontaktów z podmiotami, których działania zostały opisane w przekazanych mu przez Państwową Komisję Wyborczą informacjach. Nie ma także żadnego postępowania przygotowawczego czy tym bardziej sądowego, wiążącego go jako pełnomocnika finansowego z działalnością jakiegokolwiek organu, czy też osoby, działającej

poza domeną Komitetu – nie został przesłuchany w charakterze świadka ani podejrzanego w żadnej sprawie, o której mowa w tych informacjach.

Po szczegółowej analizie zgromadzonych informacji oraz wyjaśnień Pełnomocnika Finansowego Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że niektóre działania podejmowane przez podmioty inne niż Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość mają charakter korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym przekazanych temu Komitetowi, a podejmowanie tych działań przez podmioty i osoby ściśle związane z partią polityczną Prawo i Sprawiedliwość (tym samym z Komitetem), wiedza Komitetu o tych działaniach oraz brak jego reakcji na działania prowadzone w sposób oczywisty na jego rzecz oznaczają przyjęcie tych korzyści z naruszeniem art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego. Za działania takie Państwowa Komisja Wyborcza uznaje:

- prowadzenie przez etatowych pracowników Rządowego Centrum Legislacji w czasie kampanii wyborczej działań promujących ówczesnego Prezesa RCL będącego kandydatem KW Prawo i Sprawiedliwość na posła (wartość: 183 431,92 zł, wynikająca ze wskazanych przez Prezes Rządowego Centrum Legislacji kwot wynagrodzeń tych pracowników w okresie kampanii wyborczej),
- monitoring i opracowywanie przez Naukową i Akademicką Sieć Komputerową – Państwowy Instytut Badawczy analiz tzw. tematów dnia określonych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów oraz Centrum Informacyjne Rządu (wartość: 538 737,13 zł, wskazana w piśmie Dyrektora NASK – PIB),
- nieuprawnione wykorzystanie w kampanii wyborczej materiałów zamówionych i opłaconych przez Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki (wartość: 100 000,00 zł, określona w informacji Najwyższej Izby Kontroli),
- prowadzenie agitacji wyborczej podczas finansowanych ze środków publicznych pikników wojskowych pn. „Silna Biało-Czerwona” w Zawichoście i Uniejowie (wartość: 138 566,12 zł, określona w piśmie Ministerstwa Obrony Narodowej),
- produkcja i emisja filmu reklamowego z udziałem ówczesnego Ministra Sprawiedliwości, który opłaciło Ministerstwo Sprawiedliwości (wartość 2 627 920,00 zł, określona w piśmie Ministra Sprawiedliwości),
- wydarzenie pn. „Spacer po zdrowie” sfinansowane przez Kostrzyńsko-Słubicką Specjalną Strefę Ekonomiczną SA, stanowiące element kampanii wyborczej kandydatki

na posła zgłoszonej przez KW Prawo i Sprawiedliwość Jadwigi Emilewicz (wartość: 32 841,00 zł, wynikająca z faktury wystawionej przez wykonawcę).

Łączna wartość wskazanych świadczeń niepieniężnych wynosi 3 621 496,17 zł.

Należy podkreślić, że przedstawione w wyjaśnieniach Pełnomocnika Finansowego Komitetu stanowisko, zgodnie z którym nie poczuwa się on do odpowiedzialności za tego rodzaju działania, ponieważ nie wyrażał na nie zgody, nie może być wystarczające dla uznania, że nie doszło do przyjęcia przez Komitet niedozwolonych świadczeń o charakterze niepieniężnym. Interpretacja przepisów Kodeksu wyborczego, zgodnie z którą potwierdzenie przez pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego woli przyjęcia świadczeń byłoby warunkiem koniecznym uznania ich za przyjęte, prowadziłaby do pozbawienia sensu czynności kontrolnych prowadzonych przez Państwową Komisję Wyborczą, wynik ich byłby bowiem uzależniony wyłącznie od oświadczenia pełnomocnika, który oczywiście nie byłby zainteresowany w potwierdzeniu naruszenia prawa przez komitet wyborczy. Przyjęcie takiego rozumowania prowadziłoby do tego, że rażące naruszenia zasad finansowania kampanii wyborczej z punktu widzenia źródeł finansowania kampanii nie mogłyby zostać zakwestionowane i pozbawiałoby znaczenia przepisy Kodeksu wyborczego dotyczące limitów wydatków. Pozwalałoby bowiem komitetom wyborczym na nieograniczone finansowo prowadzenie kampanii wyborczej ze środków, które nigdy nie mogłyby zostać poddane kontroli przez Państwową Komisję Wyborczą.

Państwowa Komisja Wyborcza uznaje, że działania podejmowane przez podmioty ściśle związane z partią polityczną, która utworzyła komitet wyborczy, w tym podmioty kierowane przez członków władz partii i kandydatów tego komitetu (m.in. organy administracji państwowej) nie mogą być uznane za działania osób trzecich, niemające związku z działalnością i gospodarką finansową komitetu wyborczego. Partia polityczna, która utworzyła komitet wyborczy, a jednocześnie dysponuje większością parlamentarną i z tego tytułu tworzy rząd, nie może uchylać się od odpowiedzialności za działania funkcjonariuszy administracji państwowej, w tym za działania o charakterze agitacji wyborczej (m.in. finansowane ze środków budżetu państwa), które podejmowane są w celu osiągnięcia przez tę partię sukcesu w wyborach.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza jednocześnie, że uznała jedynie nieliczne działania spośród wskazanych w uzyskanych przez nią informacjach

za stanowiące naruszenie zakazu przekazywania komitetowi wyborczemu i przyjmowania przez ten komitet niedozwolonych świadczeń niepieniężnych. Ograniczenie to wynika z treści przepisów Kodeksu wyborczego, które dla uznania naruszenia zakazu wymagają, by świadczenie miało charakter udziału w agitacji wyborczej prowadzonej przez komitet wyborczy w czasie kampanii wyborczej i zostało przez komitet przyjęte. Część działań analizowanych przez Państwową Komisję Wyborczą podjęta była przed rozpoczęciem kampanii wyborczej (ogłoszeniem postanowienia o zarządzeniu wyborów). Działania takie, zaliczane do tzw. prekampanii wyborczej, są niezgodne z przepisami Kodeksu wyborczego, lecz nie stanowią podstawy do stwierdzenia naruszenia prawa przez komitet wyborczy, który w tym czasie jeszcze nie istnieje. Część działań nie może być uznana za prowadzenie agitacji wyborczej, ponieważ nie ma bezpośredniego związku z kandydatami (choć obiektywnie może działać na ich korzyść) – ma to miejsce m.in. w przypadku działań promujących programy rządowe, a jednocześnie w sposób mniej lub bardziej zawołowany promujących kandydatów będących funkcjonariuszami państwa zaangażowanymi z tego tytułu w realizację tych programów.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że nieuwzględnienie jako naruszenia zasad prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej licznych działań wskazywanych w uzyskanych przez nią informacjach nie oznacza akceptacji tych działań ani stwierdzenia, że nie naruszały one prawa. Działania te podlegają jednak ocenie na gruncie przepisów innych niż przepisy Kodeksu wyborczego, dokonywanej przez organy inne niż Państwowa Komisja Wyborcza, przede wszystkim organy kontroli państwowej i organy ścigania oraz sądy.

Przyjęcie przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość wskazanych wyżej świadczeń niepieniężnych stanowi naruszenie art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego, które – ze względu na wartość tych świadczeń przekraczającą 1% przychodów Komitetu – zgodnie z art. 144 § 1 pkt 3 lit. e Kodeksu wyborczego stanowi przesłankę do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Ponadto przyjęcie przez Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość wskazanych wyżej świadczeń niepieniężnych oznacza, że przychody i wydatki Komitetu należy zwiększyć względem kwot wykazanych w sprawozdaniu o wartość tych świadczeń. Oznacza to w szczególności, że wydatki Komitetu wyniosły 42 394 063,33 zł, przekroczyły zatem limit określony dla tego Komitetu na kwotę 38 781 152,00 zł. Przekroczenie limitu

wydatków – ze względu na jego wielkość przekraczającą 1% przychodów Komitetu – zgodnie z art. 144 § 1 pkt 3 lit. a Kodeksu wyborczego stanowi przesłankę do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Zgodnie z art. 149 § 1 Kodeksu wyborczego, korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów tego Kodeksu podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Na podstawie art. 149 § 4 Kodeksu wyborczego, Komitetowi Wyborczemu Prawo i Sprawiedliwość przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu powyższej uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, a w przypadku złożenia skargi na tę uchwałę do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez ten Sąd, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby Komitetu, równowartości korzyści przyjętych z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego. Potwierdzenie wpłacenia równowartości tych korzyści (tj. środków w kwocie 3 621 496,17 zł) Komitet zobowiązany jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niedokonania dobrowolnej ich wpłaty, wszczęte zostanie postępowanie określone w art. 149 § 6 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komitetu, dokumentów do niego załączonych, sprawozdania biegłego rewidenta oraz informacji uzyskanych w toku badania sprawozdania, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia pełnomocnikowi finansowemu Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak